

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT



TÌM HIỂU HÌNH THỨC HÁT VÍ BẮC NINH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn: Ths. Nguyễn Minh Dậu

Sinh viên thực hiện : Doãn Thị Mai Ngoan

Lớp : Âm nhạc 1

Hà Nội – 2012

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU 1

CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT CHUNG VỀ QUÊ HƯƠNG BẮC NINH

1.1. Vị trí địa lý tự nhiên

1.2. Vài nét về lịch sử

1.3. Đặc điểm về kinh tế.

1.4. Văn hóa

Tiểu kết chương 1

CHƯƠNG 2: HÌNH THỨC HÁT VÍ BẮC NINH -NHỮNG GIÁ TRỊ NỔI BẬT

2.1. Sự ra đời của hát Ví

2.1.1. Khái niệm

2.1.2. Nguồn gốc

2.2. Hát Ví Bắc Ninh truyền thống

2.2.1. Địa điểm –thời gian

2.2.2. Hình thức diễn xướng

2.2.3. Lê lối trong hát Ví

2.3. Thực trạng hát Ví Bắc Ninh hiện nay

2.3.1. Hoạt động hiện nay

2.3.2. Nguyên nhân sự xuống cấp di sản hát Ví Bắc Ninh

2.4. Những giá trị và ý nghĩa to lớn của hát ví Bắc Ninh

2.4.1. Giá trị nội dung

2.4.2. Giá trị nghệ thuật

Tiểu kết chương 2

CHƯƠNG 3: NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN NHẪM PHÁT HUY DI SẢN HÁT VÍ BẮC NINH

3.1. Tầm quan trọng của việc giữ gìn Di sản Văn hóa nói chung và Di sản Hát Ví Bắc Ninh nói riêng

3.2. Giải pháp chung

3.2.1 Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của các cấp chính quyền địa phương trong việc gìn giữ, phát huy Di sản Văn hóa hát Ví

3.2.2 Nâng cao nhận thức cán bộ đảng viên, cán bộ văn hóa và cho quần chúng nhân dân về tầm quan trọng của hát Ví với đời sống kinh tế xã hội của nhân dân địa phương

3.2.3. Xã hội hóa hoạt động sinh hoạt văn hóa hát Ví

3.3. Điều kiện thực hiện

3.3.1. Điều kiện về con người

3.3.2. Điều kiện về vật chất

3.3.3. Một số đề xuất cá nhân

Tiểu kết chương 3

KẾT LUẬN

TÀI LIỆU THAM KHẢO..... 7

PHỤ LỤC

MỞ ĐẦU

1. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Nền văn hóa Việt Nam bản địa có nguồn gốc từ một nền kinh tế nông nghiệp trồng lúa nước, nền văn hóa truyền thống đó mang đậm những nét đặc trưng của văn hóa nông nghiệp. Từ ngàn xưa, hình ảnh cây đa, giếng nước, sân đình, mái chùa... là những hình ảnh sinh hoạt văn hóa quen thuộc, những hình ảnh đó đã ăn sâu, bám rễ vào tâm trí, đời sống hàng ngày của người Việt. Những tín ngưỡng, phong tục, tập quán truyền thống của người Việt đều gắn với liền với văn hóa nông nghiệp, thể hiện những nét đặc trưng riêng của văn hóa Việt. Đó là sự kết tinh từ sản phẩm văn hóa truyền thống của dân tộc, nó có một vai trò, vị trí quan trọng trong đời sống văn hoá cộng đồng, đặc biệt là cộng đồng làng xã.

Được kết tinh từ những giá trị của nền văn hóa Việt Nam nói chung, nền văn hiến Kinh Bắc xưa nói riêng vốn có sự tích lũy và làm giàu thêm bề dày lịch sử văn hóa Việt Nam được minh chứng là nơi đã diễn ra những sinh hoạt văn hóa dân gian truyền thống. Có thể xem Bắc Ninh là một trong những cái nôi của những làn điệu dân ca mà phổ biến là dân ca giao duyên như: Quan họ, Trống quân, hát Đúm, hát Gheo... và điển hình một trong những hình thức sinh hoạt dân ca tiêu biểu đó chính là hát Ví. Hát Ví là một trong những loại hình dân ca có một vai trò quan trọng trong đời sống tinh thần của nhân dân Bắc Ninh, là kết quả của một quá trình sáng tạo đặc biệt về văn hóa nghệ thuật dân gian. Hát Ví là một trong những hình thức sinh hoạt văn hóa quen thuộc của người dân Bắc Ninh nói chung, nhưng nổi bật nhất phải kể đến các làng xung quanh núi Dạm thuộc xã Nam Sơn - Huyện Quế Võ - Tỉnh Bắc Ninh.

Vùng đất này ở thời kỳ Bắc thuộc đã từng là trung tâm văn hóa, chính trị, kinh tế của cả nước, nó để lại nhiều lớp văn hóa đan xen, hòa nhập vào nhau tạo nên những giá trị văn hóa trong lịch sử phát triển của

dân tộc. Song trải qua những thăng trầm của lịch sử, loại hình nghệ thuật này đang ngày bị mai một dần. Ngày nay hình thức sinh hoạt hát Ví Hội ở Bắc Ninh không còn nữa do nhiều thế hệ các Nghệ nhân đã không còn, số còn lại thì tuổi cao sức yếu, thế hệ trẻ thì không tiếp thu hết những giá trị tinh hoa của hình thức sinh hoạt văn hóa này... Nhưng bên cạnh đó trong đời sống nhân dân hình thức hát từng câu, từng bài vẫn được diễn ra. Trong khung cảnh yên bình, êm ả của một vùng quê ta lại chợt nghe vang đâu đây tiếng hát ru ngọt ngào của bà, của mẹ, hay trên những cánh đồng hòa với tiếng gió man mát ta lại được thưởng thức những câu hát Ví đậm đà chất đồng quê... không những thế, sức sống của nó còn len lỏi cả trong những sáng tác văn thơ hiện đại.

Hát Ví, tuy mang những nét đẹp đơn sơ, giản dị và gần gũi với cuộc sống của con người nhưng nó vẫn toát lên giá trị nghệ thuật, giá trị nhân văn sâu sắc, phản ánh rõ bản sắc văn hóa của vùng Kinh Bắc với những đặc trưng riêng.

Ngày nay trong thời đại thông tin, khoa học công nghệ, đặc biệt là trong thời kỳ hội nhập, văn hóa đang là vấn đề đặc biệt quan tâm của nhiều ngành, các cấp, của Đảng và Nhà nước ta. Việc tìm hiểu và nghiên cứu các hình thức sinh hoạt văn hóa dân gian, trước đây mới chỉ dừng lại ở những bài viết mang tính riêng lẻ, chung chung, có chăng chỉ là trong các công trình nghiên cứu dân ca hay một số sách báo, tạp chí văn hóa có đề cập... với nội dung chỉ mang tính khái quát, vì vậy mà nó chưa phản ánh bản chất vốn có và nguồn tư liệu quý giá của thể loại văn hóa này.

Xuất phát từ lý do trên, người viết luận văn thiết nghĩ cần tiến hành việc nghiên cứu, tìm hiểu bản sắc văn hóa và hệ thống lại những giá trị, những nét đẹp đặc trưng cơ bản của hát Ví Bắc Ninh là một việc cần thiết để gìn giữ và phát huy loại hình sinh hoạt văn hóa dân gian này. Vì vậy em chọn đề tài “Tìm hiểu hình thức hát Ví Bắc Ninh” làm đề tài cho luận văn tốt nghiệp của mình.

2. MỤC ĐÍCH VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

Trên cơ sở tìm hiểu và hệ thống lại một số vấn đề lý luận và thực tiễn, đề tài tập trung những vấn đề cơ bản sau:

- Hệ thống lại một số khái niệm liên quan.
- Tìm hiểu những giá trị văn hóa hát Ví Bắc Ninh.
- Phân tích thực tiễn công tác quản lý nhà nước về hát Ví Bắc Ninh.
- Đề xuất những biện pháp giữ gìn, kế thừa, phát huy hát Ví Bắc Ninh.
- Làm tài liệu tham khảo cho những ai quan tâm đến lĩnh vực này

3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- Đối tượng nghiên cứu là hát Ví Bắc Ninh và những vấn đề liên quan đến hoạt động vốn có của loại hình nghệ thuật này

- Phạm vi nghiên cứu: Không gian văn hóa ở Tỉnh Bắc Ninh.
- Trong luận văn cũng đi phân tích và so sánh một số thể loại dân ca khác trong vùng như: Quan họ, Trống quân để làm nổi bật hát Ví Bắc Ninh.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu.
- Phương pháp điền dã.
- Phương pháp điều tra lịch sử.
- Phương pháp phân tích tổng hợp.
- Phương pháp thống kê toán học.

5. KẾT CẤU CỦA ĐỀ TÀI

Ngoài phần mở đầu, kết luận, mục lục, phụ lục, tài liệu tham khảo luận văn gồm 3 chương

Chương 1: *Khái quát chung về quê hương Bắc Ninh.*

Chương 2: *Hình thức hát Ví Bắc Ninh - những giá trị nổi bật.*

Chương 3: *Những giải pháp cơ bản nhằm phát huy di sản hát Ví Bắc Ninh.*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Chung Anh (1958), Hát Ví Nghệ Tĩnh, Nhà xuất bản Văn Sử Địa, Hà Nội
2. Bắc Ninh –Về văn học nghệ thuật dân gian (2005), nhiều tác giả, hội văn học nghệ thuật Bắc Ninh xuất bản
3. Phan Canh (19997), từ điển Tiếng Việt, Nhà xuất bản Mũi Cà Mau. Sài Gòn
4. Chu Ngọc Chi (1934), các bài hát Ví, Nhà xuất bản Thái Sơn
5. Dân ca Đồng Bằng Bắc Bộ (1983), nhiều tác giả, Nhà xuất bản văn hóa Hà Nội
6. Dân ca quan họ Bắc Ninh (1962). Nhiều tác giả, Nhà xuất bản văn hóa, Hà Nội
7. Dân ca Việt Nam(2001), nhiều tác giả, nhà xuất bản âm nhạc, Hà Nội
8. Ngô Đạt (2005), Hát Ví ở Bắc Giang, Nhà xuất bản văn hóa thông tin, Hà Nội
9. Lê Hàm, Hoàng Thọ, Thanh Lưu (2000), Âm nhạc dân gian xứ Nghệ, hội văn nghệ dân gian Nghệ An xuất bản
- 10.Đào Việt Hưng (1998), Há Ví Nghệ Tĩnh, Nhà xuất bản âm nhạc , Hà Nội
- 11.Lê Danh Khiêm (2004), tìm hiểu hát Trống quân Bắc Ninh, Trung Tâm Văn Hóa Thông Tin Bắc Ninh xuất bản
- 12.Mã Giang Lâm, Nguyễn Bình Bruu (1976), Hát Ví Đồng Bằng Hà Bắc, Phi văn hóa Hà Bắc xuất bản.